

Forhandling

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg takker for ministerens grundige svar på spørgsmålet, og jeg deler ministerens opfattelse af, at det er et omfattende problem.

Jeg har bare den klare vurdering allerede i dag, at pesticiderne skaber langt flere og mere omfattende problemer, end de løser. Men vi er enige om, at der nu for alvor skal sættes et ordentligt undersøgelsesarbejde i gang, og at det ikke skal bremse for, at der bliver handlet konkret i forhold til den aktuelle forurening med pesticider. Som ministeren også nævnte i sit svar, er det det, der kommer til at foregå ved revisionen af pesticidhandlingsplanen til efteråret.

Med hensyn til vandmiljøet er der pesticidrester i 80 pct. af det nydannede grundvand, og inden pesticiderne når at sive ned, finder vi specielt i sprøjtesæsonen pesticider i regnen, som kan indeholde 3-4 gange flere pesticider, end det er tilladt for drikkevand. Det vil sige, at al natur påvirkes af sprøjtegiften.

I det sprøjtede kulturlandskab er der halvt så mange ynglende fugle som i det økologiske, bl.a. fordi der er langt færre insekter og vild flora. Åerne indeholder pesticider, så fisk og vandkriblekrabledyr påvirkes konstant.

Kunstgødningen fremmer pesticiderne. Når vi afskaffer pesticiderne, bliver vi derfor også nødt til at stoppe med brugen af kunstgødning, fordi kunstgødningen svækker planternes eget forsvar og derved gør pesticiderne nødvendige. Det skyldes bl.a., at planterne bare skyder i vejret og ikke reserverer ressourcer i deres naturlige forsvarsmekanismer over for svampesygdomme og insektangreb, når de får al den næring i form af kunstgødning, som de kan sutte i sig.

Økologisk drift er svaret på stop for brugen af pesticider. Men interessant nok fører brug af pesticider også til brug af flere pesticider. Pesticidstrategien bygger på den idé, at planterne står helt forsvarsløse og venter på, at en sygdomsfremkaldende bakterie eller et skadedyr kommer forbi. Det er så langtfra tilfældet. Naturen er et stort sammensurium af angrebs- og forsvarsmekanismer, som evolutionen har fremelsket.

Når der sprøjtes med f.eks. insektdræbende midler, skader man samtidig nogle af de forsvarssystemer, som planten benytter sig af. Nogle pesticider svækker ligefrem plantens

modstandskraft over for andre angreb, og så er vi lige vidt. F.eks. bevirker nogle bejdsemidler, at kornet spirer langsommere og derfor konkurrerer dårligere med ukrudtet. Det giver større behov for ukrudtssprøjtning.

Pesticiderne og gensplejsningen: De gensplejsede resistente planter er det sidste skud på stammen i det kemiske landbrug. De gensplejsede resistente planter gør det muligt at sprøjte uden at skade moderplanten. Forsigtigheden med sprøjtningen falder bort, og for en sikkerheds skyld kan der sprøjtes lidt ekstra uden risiko for moderplanten. Sprøjtemængderne vil øges. I økologisk jordbrug anvendes ikke gensplejsede planter.

Hvad risikerer vi, når f.eks. sprøjtemiddelresistens gives videre til potentielt ukrudt? Det er svært at sætte tal på, men det er et yderst sandsynligt scenario.

Pesticiderne indgår også i den kemiske baggrundsstøj, som stadig øges og giver endnu flere ubekendte i ligningen. Hvorfor er 12 pct. af Danmarks par ufrivilligt barnløse? Hvorfor er mænds sædkvalitet halveret? Hvorfor har Danmark verdensrekord i testikelkræft? Hvorfor er forekomsten af brystkræft foruroligende høj? Hvorfor har 1,3 millioner danskere en eller anden form for allergi som astma, høfeber eller eksem?

Der er indikatorer på, at pesticiderne kan være en del af svaret, og det gælder ikke kun moderstoffer og nedbrydningsprodukter, men også reaktionsstoffer. Hvad sker der, når to nedbrydningsprodukter reagerer med hinanden?

Hvis vi kun satser på at lade forskningen besvare alle spørgsmålene, før vi handler, har vi fralagt os ansvaret. Vi hørte noget, men var det rigtigt? Vi så noget, men var det bluff? De, der talte, talte de sandt?

Selv om det er svært at sætte tal på alle disse udgifter, skal de ikke glemmes. Den pesticid-effekt, der er mest hug- og stikfast, og hvis konsekvens er til at regne på, er, at pesticiderne når grundvandet. Det betyder, at vi på et tidspunkt inden for en overskuelig tid må gå i gang med en rensning af grundvandet. Et notat fra Miljøstyrelsen, »Price of Drinking Water«, fra 1994 beregner, at rensning af vand og centralisering af vandforsyningen koster omkring 18 kr. pr. kubikmeter vand.

Det private vandforbrug i Danmark ligger på 300.000 kubikmeter vand årlig. Omkostningen, hvis alt drikkevand skal renses, vil altså være